

T. Vendar se je tod preminjala naj menj, ker se je z narodnim jezikom skor popolnoma vjemala, in naravno bi se bila lahko razvijala, ako bi ji vnanje okoliščine ne bile tako nevgodne. Te pa ji niso bile prijazne, in torej se je zgodilo, da so nas Slovence pri tej dedovini mogli prezreti drugi Slovani in nas nekteri še sedaj prezirajo.

U. Slišal sem že velikrat, da se govorica tedanjih Slovanov ni še tolikanj razločila, kakor se loči sedaj.

T. Sčasoma se je marsikaj spremenilo. Jezik, dokler živi in se govori, se spreminja a) sam po sebi, b) po raznih rodovih, c) po daljavi krajev, d) po gorkejem ali merzlejsem podnebji (zakaj tudi to ima vpliv na omehčenje ali kerkhobo jezika), in pa kakor so prišli e) v dotičje z raznimi mejaši.

U. To je bila mešanica, ktero so govorili slovanski rodovi med seboj in s tujimi narodi! Strah, pravijo, je v sredi votel, okrog ga nič ni. Slovani pa imamo tujih mejašev — v sredi in okrog — kot listja in trave! Tù so mešali slovenščino z gerščino in laško latinščino, tam z nemščino; tù z madjarščino, in tam spet s turško in tatarsko besedo.

T. Razun vnanje dotike so imeli nekteri narodi po veri omiki, vladi itd. še posebno moč do posamesnih slovanskih rodov. V tem oziru prav odgovarja Prešernov slovenski učeneec novemu pisarju, ki pravi, da po nobeni ceni ne sme na pósodo jemati gerških pa latinskih besedi:

»Sej tudi drugi to storé Slovéni;
Sej vemo, de turčujuje Serp, de Rusi
Tatárijo, Poljak de francozuje,
De včasih verli Čeh nemékváti músi«.

P a š n i k.

Zavest spolnjenih dolžnosti osrečuje sercé človeško. Življenje človeško je jako različno v slehernem oziru, vendar se pa vjema obče v tem, da slehernemu človeku je treba v ohranitev življenja vsakdanje hrane, ki mu jo narava daje po mnogih potih. Toda razun tega, da ima vsaki kos zemlje iz med neštevilne množine človeštva svojega gospodarja ali lastnika, in nihče vsled tega kaj brez truda ne dobí, nas uči

zgodovina, da je že prvi človek mogel v kazen zemljo s trudom obdelovati, in za njim vse človeštvo.

V teku begočih časov se je pa tudi marsikaj med človeštvom spremenilo. Treba je bilo nekaj obdelovanja zemlje drugim pripustiti. Ti odstopniki čuli so potem kot viša gosposka nad vedenjem premožnih ratarjev, da je bil med njimi red, mir, edinost, in da se poljedelstvo z blagom vred ni ustavljalo in ne uničevalo po silovitosti, napadu, morji ali po samolastni pohlepnosti.

Kakor ima ta viša gosposka zopet svoja opravila in blage dolžnosti, dasiravno poljá ne obdeluje, ima dan danes to nalogo tudi mnogo drugih, o katerih pravimo, da imajo svoj s t a n. Torej ima vsaki stan svoja določena opravila in dolžnosti; zato je pa tudi vsaki stan spoštovanja vreden, naj si je kmetijski, ali gosposki. Kdor reče, da nima nikakovih opravil ali dolžnosti, poterjuje s tem, da se tako rekoč ne prišteva v pošteno, človeško družbo, marveč je pravi izveržek — lenuh. Vsaki človek mora se po svoji moči truditi, da svoje dolžnosti zvesto spolnuje. Kdor pa svoje dolžnosti na tanko spolnuje, treba se mu ni bati, da bi stradal, ali da bi mu kaj manjkalo. Ne dá se sicer tajiti, da nekteri stanovi, dasi tudi iz med naj težavnejših, slabo poplačujejo trud; toda kdo se bo ustavljal osodi, da mu je tak stan naklonila?

Človek mora terpeti, več ali manj; to je neoveržljivo pravilo narave. Ali zavest in up po spolnjeni dolžnosti veselje in pokoj uživati, krepí mu že vtudene ude.

Ko pa človek dokončá vsakdanja opravila, — koliko bolj lahkega se čuti, kako se mu širijo vtudene, stisnjene persi! solnce sije mu po dopoljenih opravljenih milejše, pozna luna po spolajenih opravljenih tolikanj prijazno sije na vroče čelo, ko se v večernem hladu sprehaja, ter mu lije nov up, novo moč za prihodnje jutro; sladke sanje zazibljejo ga v tiho, blago spanje, iz katerega se okrepcan in vesel zbudi za novo delo.

Kristijan Engelman.

Učiteljevi pomagavci. Mlajši učitelj pride k svojemu sosedu, častitljivemu starčeku, kateri je v kljub visoke starosti še vedno marljivo in nevtrudljivo delal v svojem poklicu. Ne more se mu dovolj načuditi, da je še vedno tako močen in čverst, in da ga ni še nikdar vidil čmernega in sitnega, akoravno je učiteljski stan poln nadlog in težav. „Ako bi se jaz pri svojem delu za-

našal le na svojo moč“, pravi častitljivi starček, bi res slabo shajal, vedi pa, da me v moji težki službi, vedno podpirajo trije izverstni pomagavci“. „Vsaj sem že dovelj časa tvoj sosed, pa še nikdar nisem vidil pomagavcev pri tebi“, pravi mlajši učitelj; „in kje bi mogel ti tudi pri svoji borni plači, katero lahko porabiš za se, nekaj pa še tudi izdaš za blage namene, kako bi tedaj še tri pomagavce plačeval?“ „In vendar je resnica“, pravi pobožni starček, „ti pomagavci mi lajšajo moj težavni učiteljski stan, ter mi donašajo luč, življenje in podporo, in nobeden jih ne vidi“. Imé jim je: vera, upanje in ljubezen. Le poslušaj me, ti bom povedal, kako je to!

Pervi pomagavec je vera; ona me uči, da je Bog vse-mogočen, neskončno dober, svet, pravičen in večn. Moč dobivam tedaj le v premišljevanji božjih lastnosti. Bog je vse-mogočen; on lahko stori vse, kar hoče; zahteva pa vedno le vse pravo in dobro. In jaz bi v svoji službi ne delal, kolikor morem; sej Bog od nas tako nič nemogočega ne zahteva. Bog je neskončno dober; po svoji očetovski ljubezni skerbi brez razločka za vse svoje stvari, dasiravno mu dostikrat ljubezen vračajo z nehvaležnostjo. Če premišlujem to lastnost, kako bi si ne prizadeval, in kako bi ne bil vsem učencem ljubezniv oče, ter jim ne prizanašal in odpuščal njih slabosti in zmot? In kako bi me misel, da je Bog neskončno svet, ne spodbujala, da si vse prizadevam, kolikor je mogoče tudi učence v tem duhu izrežati? V svoji neskončni pravičnosti Bog plačuje in kaznuje, da bi nas poboljšal in pripeljal k čednosti, ter da bi nas večno zveličal. Od njega se učimo po vrednosti plačevati, in iz ljubezni, ne pa iz strasti kaznovati. Bog je večn, ter nikdar ne neha skrbeti za naš pravi blagor. Tudi mene ne plašijo in ne strašijo sitnosti in nadloge časnih zadev, da bi se vstrašil in nehal vspešno delati v svojem poklicu. Glej, preljubi moj tovarš, vera nas tedaj uči, kako zadobiva naš trud pri podučevanju pravo vrednost in blagoslov!

Drugi pomagavec je ljubezen. Zgodi se dostikrat, da imam pri svojih opraviilih toliko sitnosti in težav, da mi skoraj ljubezen do otrok vniči. Takrat si pa mislim: Delaj pa za voljo Boga! In glej, ta misel mi vse lajša in poslajša. Bog ljubi brez razločka vse ljudi; takošna naj bode tudi moja ljubezen in prizadevnost, bodi si do revnih ali bogatih, imenitnih ali neimenitnih. Za svojo ljubezen pa Bog ne zahteva nobe-

nega plačila; tudi jaz ne delam samo zavoljo tega, da bi dobival od staršev darila in hvale od učencev, pohvale ali časti od prednikov. Ljubezen me tedaj uči, zaničevati vse posvetno in nečimerno, ter delati edino in samo zavoljo Boga, in iskati v njem pravega bogastva.

Tretji pomagavec je pa keršansko upanje. Ako me pritiska k tlam teža opravil, ter me po malem že moč zapušča, in jih skoraj več prenašati ne morem, ter začnem omagovati, zakličem si takrat: **Bodi pogumen!** On kateri je priživiljal Izraelce v puščavi, ne bode tudi tebe zapustil, ampak ti bo dal in te podpiral, da bodeš neprijetnosti in težave svojega stanú lahko prenašal. Ako videm in sam žalostno skušam, da za ves svoj trud in prizadevnost, ne dobim zasluženega priznanja, ampak le preziranje in nehvaležnost, in si v svoji obupnosti skoraj smert želim, — tačas se mi zbuja v sercu misel: Ne žaluj! še ni vse zgubljeno. Gori nad zvezdami biva on, kateri je nekđaj rekel: „Kdor sprejme malega v mojem imenu, mene sprejme“. On bode to, kar si storil malim, zapisal z zlatimi čerkami v knjigo življenja, in ti bo v kraljestvu, kjer se svetijo ko zvezde, kateri so druge podučevali, dal plačilo in slavo, ktera ne bode nikdar minula. „Glej preljubi!“ pravi pobožni štarček, „da so res vera, upanje in ljubezni izverstni pomagavci, kateri me zvesto podpirajo v mojem poklicu. Vedi pa tudi, da kateri goji v svojem sercu od časa do časa take in enake pobožne misli, tega oživlja duh božji; kjer je pa duh božji, se tudi ne manjka božjih darov!“ (Po „Schulb.“ napisal Fr. Gorekar.)

Koristne drobtinice.

Tiček steržek, dobrotnik. Neki g. žt. Heimrodt, kermil je dvoje kopicastih steržkov naj več z namočenimi mravljinjskimi jajčici, ter se trudi, in je tako priden, da jih vsaki dan prešteje. Nekega oblačnega dné sta ta dva steržka zavžila 1200, drugi dan 1500, neki lepi, jasni dan pa 1900 jajčic. Po čez stori to na en dan (12 ur) okroglo število do 1000 imenovanih mravljinjskih jajčic. Ker 1000 namočenih jajčic 2 kvintelja, tiček pa le $1\frac{1}{4}$ — $1\frac{3}{4}$ kvintelja tehta, se lahko prevede, koliko metuljskih jajčic, mešičevja, listnih uši i. t. d. požrè in končá ta mali tiček. To je ravno tako, kakor bi človek, ki tehta 130 funtov, vsaki dan pojedil 150 — 200 funtov